

ROZHOVOR

**Rozhovor s ředitelem Kanceláře
Národní sítě Zdravých měst ČR
Ing. Petrem Švecem**

NSZM bude i nadále zastupovat zájmy členských měst, obcí a regionů

Projekt Zdravé město slaví 15 let své existence v podmínkách České republiky. Jak byste zhodnotil dosavadní vývoj tohoto projektu?

Mezinárodní Projekt Zdravé město byl Světovou zdravotní organizací (WHO) zahájen o několik let dříve, než se rozběhl také v České republice. Jsme rádi, že v současné době je Národní síť Zdravých měst ČR vnímána jako velice dobrý a úspěšný realizátor tohoto projektu v podmínkách Evropy i v domácím prostředí. Nedávno jsme měli možnost komunikovat s Dr. Agisem Tsourossem, který má na starosti Projekt Zdravé město v celé Evropě. Dr. Tsouros označil NSZM ČR jako jednu ze tří nejlépe fungujících evropských sítí, což nás velice těší. Na takové ocenění jsme před 15 lety, když Projekt Zdravé město v ČR začínal, nemohli ani pomyslet. Stejně tak nás těší, že naši členové – Zdravá města, obce a regiony ČR – mají úspěch v mezinárodním měřítku. Jako ilustraci můžeme uvést město Chrudim, které se umístilo již podruhé na čelní příčce v mezinárodní soutěži The LivCom Awards, určené pro města, která se nejlépe starají o svůj rozvoj („Města, ve kterých stojí za to žít“). První dvě místa v mezinárodním kole soutěže na podporu místní demokracie „O lidech s lidmi“ obsadila města Kopřivnice a Dobříš. Členové NSZM také pravidelně zaznamenávají úspěchy v nejrůznějších domácích soutěžích zaměřených na zvyšování kvality života ve městech, obcích a regionech.

Jaká je vize Národní sítě Zdravých měst ČR pro nejbližší období?

NSZM má zpracovanou strategii svého rozvoje až do roku 2015. Blížíme se ke střednědobému horizontu roku 2010, kdy bychom měli být skutečně renomovanou organizací, která spolupracuje s ministerstvy a s řadou odborných partnerů. Věřím, že tomu tak je už nyní, protože máme v současné době uzavřených několik dohod o spolupráci s konkrétními ministerstvy a intenzivně vyjednáваме s odbornými partnery, jako je Český statistický úřad, Státní zdravotní ústav a další instituce. Zároveň připravujeme koncepční program, který nazýváme „Pyramida kvality“. Tato koncepce si klade za cíl propojit města a odborné partnery tak, aby bylo jasné, co se děje na národní úrovni, jaké jsou návaznosti různých národních i mezinárodních záměrů vůči krajům, obcím i mikroregionům. Chceme shromážďovat informace a dávat jim nový rozměr. Součástí koncepce je také

zvýšený důraz na vzdělanost, která je nutná pro to, aby bylo možné profesionálně pracovat v rámci úřadů. Starostové by měli rozumět mezinárodním souvislostem, záměrům ministerstev i krajů. Zároveň by starostům měla rozumět veřejnost. Máme pocit, že zatím jsou různé informace o našich obcích a regionech velice roztržštěné. Pyramida kvality by měla tyto informace zpřehlednit a provázat mezi sebou.

Čeho si nejvíce vážíte ve Zdravých městech, obcích a regionech? Jak bude probíhat spolupráce členů NSZM v roce 2009?

Velice si vážíme toho, že NSZM dnes sdružuje několik desítek velice aktivních obcí, mikroregionů, ale také měst a krajů. Máme tak příklady dobrého postupu ve všech typech municipalit v ČR a můžeme prezentovat progresivní a inovativní řešení, která jsou ověřena na skutečných příkladech z praxe. Oceňujeme fakt, že naši členové předávají své zkušenosti v rámci asociace dál, protože k tomu účelu vlastně byla Národní síť Zdravých měst ČR založena. V minulém roce se nám velmi osvědčila spolupráce členů NSZM na úrovni jednotlivých krajů a v této aktivitě bychom rádi pokračovali i v roce 2009. V rámci kraje mohou členské obce a mikroregiony výhodně spolupracovat na konkrétních tématech, jako je energetika, podpora zdraví nebo podpora rodinné politiky. Chystáme mimo jiné také setkání Zdravých pražských městských částí.

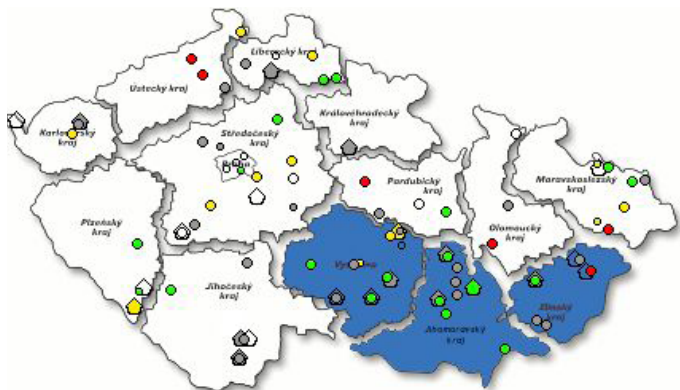
OHLÉDNUTÍ ZA MINULÝM ROKEM 2008

Vážení čtenáři, nabízíme vám první letošní číslo Zpravodaje Národní sítě Zdravých měst ČR. V minulém roce jste měli možnost v tomto informačním bulletinu číst o významných tématech, která se týkají rozvoje samospráv, a také o jednotlivých kampaních, do nichž se členové NSZM zapojili. Zpravodaj, stejně jako řada dalších výstupů z akcí NSZM, byl i v loňském roce překládán do anglického jazyka a distribuován do celého světa. Věříme, že bilanční vydání Zpravodaje NSZM Vám přinese zajímavé informace o dění ve Zdravých městech, obcích a regionech jak v nedávno skončeném roce 2008, tak i v roce 2009, kdy členové NSZM chystají opět řadu významných akcí a aktivit.

Národní síť Zdravých měst ČR se rozrostla o další členy

Během uplynulého roku 2008 vstoupilo do Národní sítě Zdravých měst 10 nových členů: **Jihomoravský kraj**, města **Dobříš**, **Frydek-Místek**, **Ostrov**, **Tábor**, obec **Koleč**, městské části **Praha 7**, **Praha-Dolní Počernice**, **Praha-Slivenec** a sdružení **Krušné hory-Západ**. V současnosti má NSZM 90 členů z řad měst, obcí, městských částí, mikroregionů a krajů.

Zdravá města slavila v roce 2008 úspěch v domácích i zahraničních soutěžích

V roce 2008 získala Zdravá města, obce a regiony řadu ocenění. V čínském městě Donnguan proběhlo začátkem listopadu finále mezinárodní soutěže The LivCom Awards neboli „**Město, ve kterém stojí za to žít**“. Stejně jako předloni uspělo i v roce 2008 Zdravé město **Chrudim**, které v soutěži získalo **Zlatou cenu** a druhé místo.

Na konci roku bylo rozhodnuto o udělení **cen Ministerstva vnitra za zavádění a podporu kvality ve veřejné správě**, tedy i za uplatňování místní Agendy 21. Mezi oceněnými Zdravými městy jsou: **Jilemnice**, **Mladá Boleslav**, **Přeštice**, **Strakonice** a Zdravá pražská městská část **Libuš-Písnice** (tzv. „bronzová cena“), dále pak **Prostějov**, **Ústí nad Labem**, **Vsetín** a **Litoměřice** s cenou „stříbrnou“. Cenu za inovaci ve veřejné správě za rok 2008 získaly ve vztahu k uvedené problematice také Zdravé kraje **Vysočina** a **Jihomoravský kraj** a Zdravá města **Chrudim**, **Hodonín** a **Uherské Hradiště**. Zdravá města **Dobříš**, **Hlučín**, **Tábor**, **Kopřivnice**, **Karviná** a **Šternberk** získala cenu za zavádění dalších metod kvality veřejné správy. Celkový přehled oceněných bude k nalezení na www.mvcr.cz/kvalita.

Členové NSZM uspěli i v roce 2008 v soutěži „**Cesty městy**“, zaměřené na zklidňování dopravy a vyhlašované každoročně Nadací Partnerství. Druhé místo obsadilo Zdravé město **Letovice** a třetí místo získalo Zdravé město **Hlinsko**. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo ve Zdravém městě Šternberk, které v soutěži zvítězilo v roce 2007.

Zdravým městům se dařilo také v soutěži „**Obec přátelská rodině**“, kde ve svých velikostních kategoriích zvítězila Zdravá města **Brno** a **Dobříš**, druhé místo získalo Zdravé město **Vsetín** a třetí místo Zdravé město **Chrudim**.

V mezinárodním kole soutěže „**O lidech s lidmi**“ na podporu místní demokracie zvítězilo Zdravé město **Kopřivnice** a druhé místo získalo Zdravé město **Dobříš**.

Ve Zdravém městě **Kroměříž** se v rámci místní Bezpečné komunity mohou již **dvě** školská zařízení pyšnit titulem **Bezpečná škola**, udělovaným Světovou zdravotní organizací (WHO).

Zdravé město **Chrudim** získalo v dubnu „**Cenu Moderní obce**“ za systematický a citlivý přístup k ochraně a obnově památkových objektů ve městě.

Úspěšně postupující obce a regiony byly oceněny také během 15. Výroční konference NSZM „Zdravá města – společně na cestě do Evropy již 15 let“. Cenu za **dlouhodobý ukázkový postup ke kvalitě Zdravého města** získalo město **Kopřivnice**. Takzvaným „**Skokanem roku**“ se stalo Zdravé město **Přeštice**, jehož zástupci převzali cenu za rychlý postup nového člena ke kvalitě Zdravého města. Cenu za **ukázkový postup ve Společném tématu „udržitelná energetika“** získalo Zdravé město **Litoměřice**. Za dlouholetý přínos aktivitám NSZM byla oceněna Marie Černá.

Společné téma 2009: Pokračuje „udržitelná energetika“

Po „udržitelné dopravě“ v roce 2007 vyhlásila Rada vlády pro udržitelný rozvoj pro roky 2008 a 2009 Společné téma „**Udržitelná energetika – zdroje a úspory**“. K tématu se zatím oficiálně přihlásila města **Hlinsko**, **Hlučín**, **Hodonín**, **Chrudim**, **Kopřivnice**, **Letovice**, **Litoměřice**, **Praha-Libuš**, **Prostějov**, **Přeštice**, **Zlaté Hory** a mikroregion **Drahanská vrchovina**. S výjimkou města Hlučín se všichni přihlášení zapojili také do měření místních energetických indikátorů, které mají městům umožnit sledování efektivitu přijímaných opatření. Další zájemci se mohou hlásit i v průběhu roku 2009. Města, obce a regiony se zapojují do jednorázových kampaní, jako je Den Země nebo Chraňme klima Země, do ucelených programů, jakými jsou např. Green Light, MODEL nebo DISPLAY, a zavádějí také systémové postupy vedoucí k úsporám energie, k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ale také k ochraně ovzduší, ochraně klimatu nebo ke zvýšení energetické soběstačnosti. V rámci Společného tématu „udržitelná energetika“ byla v roce 2008 ve spolupráci s odbornými partnery nabídnuta zástupcům Zdravých měst, obcí a regionů účast na exkurzích do zahraničí. Účastníci těchto exkurzí měli možnost poznat, jak přistupují k udržitelné komunální energii v Německu, Rakousku nebo ve Velké Británii.

Příklad postupu NSZM

SPOLEČNÉ TÉMA 2008/2009 – zapojení

„MÍSTNÍ AKCE“ pro kvalitu života, zdraví a k uplatňování UR (aktivity přinášející změnu pozitivní změnu)

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE (inovativní a ověřená kvalitní řešení v oblasti dopravy v Databázi příkladů dobré praxe)

SYSTÉMOVÁ A TECHNICKÁ ŘEŠENÍ (využívání obnovitelných zdrojů energie, úspory energie, energetická soběstačnost, en. management, ap.)

UCELENÉ PROGRAMY (Solární liga, Zlínská CO2 liga, Green Light, Model, Display, Balance, Efekt 2008, Low Carbon Challenge, ap.)

JEDNORÁZOVÉ AKCE A KAMPANĚ (Den Země, Chraňme klima Země, Udržitelná energie Evropa, Hrátky s Batem, ap.)

Místní Agenda 21 a finanční zdroje

Řada Zdravých měst, obcí a regionů postavila v průběhu roku 2008 v kvalitě místní Agendy 21 (MA21). Proběhly úspěšné obhajoby nejvýše dosažené kategorie „B“ ve městech **Chrudim**, **Vsetín** a **Kopřivnice**. Nově se do této kategorie dostala také města **Litoměřice**, **Prostějov** a **Ústí nad Labem**. Kategorie MA21 se zobrazují

v **Databázi místních Agend 21**, kterou spravuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí. I přes tyto úspěchy se však objevují problematická místa, ať už je to ne vždy dokonalá dokumentace dokládající plnění kritérií či dílčí nedostatky v technickém prostředí databáze samotné. Přínosem by byla rovněž větší propagace a motivace realizátorů MA21.

Města, obce, regiony a partnerské organizace mohly získat finance také z druhé výzvy programu Ministerstva životního prostředí **Phare Revolving** na rozvoj procesů místní Agendy 21 v souvislosti s plněním oficiálních Kritérií MA21. V první výzvě byla poskytnuta účelová finanční podpora pro aktivity spojené s naplňováním jednotlivých kritérií v Databázi MA21 pro zde zaregistrované municipality v celkové výši cca 15 milionů Kč. Hodnocení druhé výzvy, kde se čekají spíše projekty menšího rozsahu, aktuálně probíhá. Očekává se, že v blízké budoucnosti bude vyhlášena třetí výzva.

NSZM pořádá pro své členy také **projektové inkubátory**, které mají za cíl pomáhat městům, obcím a regionům s přípravou projektů a čerpáním domácích i evropských dotací. Projektové inkubátory proběhly zatím ve městech Uherské Hradiště a Jilemnice, chystají se i v dalších městech. Konzultace budou letos zaměřeny zejména na projekty související s udržitelnou energetikou, více informací bude možné získat během Stálé Sekce NSZM: Operační program Životní prostředí – semináře financované ze zdrojů Státního fondu životního prostředí.

Odborné semináře NSZM se zaměří aktuální témata

Také na rok 2009 jsou pro všechny zájemce přichystány odborné semináře – **Stálé Sekce NSZM**, které se budou věnovat různým oblastem rozvoje měst, obcí a regionů. Již 12. února proběhne seminář na téma „**Operační program Životní prostředí – aktuality, výzvy, doporučení**“, který se zaměří na předávání zkušeností při přípravě projektů a žádostí o dotace ze zmíněného programu. V březnu se uskuteční Stálá Sekce NSZM na téma „**Kvalita veřejné správy**“, na duben je přichystán seminář k problematice udržitelné dopravy. V září se, v souladu se Společným tématem vyhlášeným Radou vlády pro udržitelný rozvoj, uskuteční seminář k **udržitelné energetice**, v říjnu pak proběhne seminář k tématu **podpory zdraví**.

Aktualizované termíny akcí naleznete na stránce www.zdravamesta.cz/aktual.

Odborné semináře probíhají také v rámci tzv. **Škol NSZM**. Zástupci Zdravých měst, obcí a regionů budou moci také v roce 2009 využít možnosti vzdělávat se v rámci Jarní, Letní a Podzimní Školy NSZM, které tvoří součást akreditovaného vzdělávacího programu. První den Školy probíhá vždy právě formou odborného semináře, který je otevřený všem zájemcům z řad zástupců Zdravých měst, obcí

a regionů, pracovníků úřadů i dalších organizací. Během prvního dne Letní Školy proběhne již tradičně celostátní seminář s názvem „**Místní Agenda 21 – cesta ke kvalitní obci**“. Další dny Škol NSZM jsou určeny zejména pro koordinátory Projektu Zdravé město a místní Agendy 21, kteří se věnují nácvičce praktických dovedností a také práci s **DataPlánem NSZM – informačním nástrojem pro strategické řízení úřadů**. V roce 2008 hostila Jarní školu **Chrudim**, Letní škola se uskutečnila ve **Strakonících**, Podzimní škola se konala v **Hodoníně**. Jarní škola v roce 2009 se uskuteční začátkem dubna v Jihlavě.

Nově přistoupení členové mohou využívat konzultačních setkání nejen pro nováčky v rámci Valných hromad, ale také při dalších setkáních, které během roku NSZM pořádá. V loňském roce proběhla také setkání Zdravých měst, obcí a regionů v krajích – tématické konference uspořádaly krajské úřady kraje **Vysočina, Jihomoravského kraje a Středočeského kraje**.

DATA PLÁN NSZM

Databáze DobráPraxe nabízí inspiraci v mnoha oblastech

V roce 2008 přibyla řada dalších příkladů do Databáze DobráPraxe, která v současnosti obsahuje již 85 příkladů dobré praxe v 9 hlavních oblastech rozvoje měst, obcí a regionů. Jednotlivé oblasti databáze vznikly také v součinnosti s projekty, ve kterých je NSZM partnerem. Všechny inspirativní příklady dobré praxe naleznete na adrese www.dobrapraxe.cz. Úspěšné projekty a programy z oblasti udržitelné energetiky naleznete také v nové publikaci „**Udržitelná energetika – zdroje a úspory – kam pro inspiraci?**“, která je volně ke stažení na www.zdravamesta.cz/publikace/energetika. Publikace přináší 8 příkladů z oblastí, jako jsou úspory energie, využívání obnovitelných zdrojů energie, ochrana ovzduší, energetická soběstačnost nebo systémy řízení a vzdělávání v energetice.

Databáze DOBRÁ PRAXE

Příklady dobré praxe související s rozvojem měst, obcí a regionů naleznete i v tomto roce také ve **Zpravodaji NSZM**. Jednotlivá čísla tohoto pravidelného bulletinu se budou věnovat následujícím tématům:

- **Kvalita ve veřejné správě a informační technologie** (únor, březen)
- Kampaň **Den Země** (duben)
- Kampaň **Den bez tabáku a Dny bez úrazů** (květen, červen)
- Kampaň **Evropský týden mobility a Den bez aut** (září)
- Kampaň **Dny zdraví** (říjen)

Fórum Zdravého města zapojuje veřejnost do rozhodování o prioritách rozvoje

Také v roce 2008 se ve Zdravých městech konala pravidelná setkání s veřejností. **Fórum** se uskutečnilo v celkem **27** městech, obcích či regionech a ve druhé polovině roku probíhalo novou atraktivnější

formou – tzv. **metodou 10P**. Občané během setkání hledali **10 nejpalčivějších problémů města, obce či regionu, které je třeba vyřešit**. K ověření výsledků Fóra probíhá anketa, při dalším Fóru Zdravého města by měly být mimo jiné také zhodnoceny výstupy z Fóra minulého. Způsoby jak komunikovat s veřejností si mohou zástupci Zdravých měst, obcí a regionů nacvičovat mj. na Školách NSZM.

Zdravá města, obce a regiony ČR jsou vidět i na mezinárodní scéně

Národní síť Zdravých měst ČR se v roce 2008 zapojila také do mezinárodních aktivit. **Celoevropské setkání Zdravých měst**, které se uskutečnilo v říjnu v chorvatském Záhřebu, bylo zároveň oslavou **20. výročí založení tohoto mezinárodního hnutí**. Během konference byla rovněž vyhlášena již 5. fáze Projektů Zdravé město WHO. V rámci konference byly oficiálně představeny hlavní priority 5. fáze Projektů Zdravé město WHO pro období 2009–13, mezi které patří „Prostředí, které poskytuje péči a podporu“, „Zdravý životní styl“ a „Zdravé městské prostředí a plánování“. Zastřešujícím tématem je „Zdraví a rovný přístup ke zdraví ve všech oblastech rozvoje samospráv“. Slavnostním vyvrcholením 20. výročí bylo odhalení vůbec první oficiální **poštovní známky se symboly Projektů Zdravé město WHO**, která nese znak Zdravého města Záhřebu a je v Chorvatsku platnou poštovní známkou. NSZM na konferenci prezentovala **pilotní postup v tvorbě Zdravotních plánů**, které probíhají ve Zdravých městech **Chrudim, Litoměřice, Ústí nad Labem, Vsetín** a ve Zdravém kraji **Vysočina**. Více informací o celoevropském setkání Zdravých měst v Záhřebu lze nalézt na stránce www.healthycitieszagreb2008.com.

V Paříži proběhla **pátá evropská konference Kvality ve veřejné správě**, věnovaná ústřednímu tématu „**Občan na prvním místě**“. Během konference, které se zúčastnilo více než 2300 zástupců veřejné správy, veřejných institucí, soukromého i neziskového sektoru, byly představeny aktuální pohledy na roli veřejné správy a jejich služeb také ve vztahu k novým globálním výzvám, jako jsou klimatické změny, stárnutí populace či rovnost šancí a přístupu ke službám. NSZM jako jedna ze dvou institucí, které byly vybrány Ministerstvem vnitra aby reprezentovaly Českou republiku na této konferenci, představila inovativní postup v oblasti zvyšování kvality veřejné správy. NSZM zde také prezentovala svůj dlouhodobý program **Brána kvality** a informační systém **DataPlán NSZM**. Více informací naleznete na www.5qualiconference.eu.

NSZM se v roce 2008 stala **členem** významné evropské asociace místních samospráv **Energie-Cités**. Smlouva o členství byla statutárními zástupci podepsána během Výroční konference „Zdravá města – společně na cestě do Evropy již 15 let“, která se uskutečnila 4. prosince 2008 v prostorách Magistrátu hl. města Prahy. Asociace Energie-Cités pomáhá členským městům v otázkách energetiky udržitelné pro budoucnost. V ČR realizuje mimo jiné projekt **MODEL**, s NSZM spolupracuje také na projektu **DISPLAY**, který je zaměřen

na energetické štítkování budov a „učí budovy mluvit“ o jejich energetické náročnosti. Na evropské úrovni organizuje Energie-Cités tzv. **Pakt starostů a primátorů**, jehož podpisem se přihlášená města a obce zavazují ke splnění a překročení klimatických závazků EU 3x20, tedy k přijetí opatření ke snížení emisí CO₂ o 20% do roku 2020, ke zvýšení energetické účinnosti o 20% a zároveň zvýšení podílu obnovitelných zdrojů na 20% z celkové skladby zdrojů energie.

Na konci října byla v italském městě Cesano Maderno podepsána závěrečná deklarace projektu **Karavana Evropy**. Projekt se zabývá průmyslovými riziky ve velkých chemických podnicích a možnostmi, jak jim předcházet za použití principu předběžné opatrnosti, prevence a participace. Vznik projektu je spojen s katastrofickým výbuchem v italském městě Seveso v roce 1976. Zástupci tohoto města během roku 2008 uspořádali workshopy v České republice, Litvě a Bulharsku, do projektu se zapojilo všech 10 nových členských států EU. Zdravé město **Litoměřice** uspořádalo ve spolupráci se zástupci města Seveso a s NSZM 22. 4. na Den Země konferenci, během níž došlo mimo jiné k dohodě představitelů měst Lovosice a Litoměřice s představiteli průmyslových podniků o uspořádání cvičení integrovaného záchranného systému zaměřeného právě na průmyslová rizika.

NSZM chystá v nejbližším období užší spolupráci s mezinárodní asociací **ICLEI**, která sdružuje místní samosprávy uplatňující zásady udržitelného rozvoje. V roce 2009 se také uskuteční v kraji Vysočina mezinárodní setkání k podpoře projektů, které jsou zaměřeny na udržitelnou energetiku a zároveň podporují ekonomický rozvoj města či regionu. Setkání je součástí nového projektu **SUNFLOWER**, který odstartoval na podzim v portugalském městě Moura.

Rádi bychom poděkovali všem členům za jejich aktivní přístup a úspěšnou realizaci Projektů Zdravé město, obce či region v uplynulém roce, a těšíme se na další společná setkání a spolupráci v roce 2009.

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.zdravamesta.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektů Zdravé město WHO v ČR

(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY

Materiál byl podpořen ze zdrojů Státního fondu životního prostředí ČR.